

معاونت پژوهشی و فن آوری
کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد

دستورالعمل نگارش و تدوین پایان نامه کارشناسی و کارشناسی ارشد و رساله دکتری

ویرایش دوم

تابستان ۱۳۹۵

فهرست مطالب

بخش اول: قسمت‌های مختلف پایان‌نامه و ترتیب و شماره‌گذاری آن‌ها (جدول شماره یک)

بخش دوم: شیوه نگارش

۱-۲ کاغذ و چاپ

۲-۲ فاصله‌گذاری و حاشیه‌بندی

۳-۲ شماره‌گذاری

۴-۲ جدول‌ها و شکل‌ها

۵-۲ پانویس یا زیرنویس

۶-۲ درج لغات لاتین در متن فارسی

۷-۲ روابط ریاضی و فرمول‌ها

۸-۲ نحوه ارجاع در متن و فهرست منابع و مأخذ

۹-۲ مشخصات جلد پایان‌نامه

بخش سوم: نمونه صفحات پایان‌نامه

بخش چهارم: مشخصات نسخه الکترونیکی

بخش اول: قسمت‌های مختلف پایان‌نامه و ترتیب و شماره‌گذاری آن‌ها

در جدول زیر به طور کلی قسمت‌های مختلف پایان‌نامه، نحوه چین صفحات، نحوه شماره‌گذاری و ... ارائه شده است.

نوع تکثیر	شماره‌گذاری صفحات	توضیحات	ترتیب قرار گرفتن صفحات پایان‌نامه
به صورت تک رو تکثیر شود	بدون شماره	صفحه سفید	اولین برگ (آستر)
		قلم و شکل نگارش آن اختیاری است	بسم ... الرحمن الرحیم
		مطابق الگوی ارائه‌شده در پایان همین دستورالعمل	صفحه عنوان به زبان فارسی
		از کارشناس تحصیلات تکمیلی تحویل گرفته شود	صورت‌جلسه دفاع از پایان‌نامه
		از سایت دانشگاه دانلود شود	فرم منشور اخلاقی پژوهش
		از سایت دانشگاه دانلود شود	فرم تعهد اصالت پایان‌نامه
		اختیاری بوده و حداکثر یک صفحه به آن اختصاص یابد	سپاسگزاری
		اختیاری بوده و حداکثر یک صفحه به آن اختصاص یابد	تقدیم
		مطابق الگوی ارائه‌شده در پایان همین دستورالعمل	چکیده فارسی
به صورت دو رو تکثیر شود	حروف ابجد (ا، ب، ج، د، ه، و، ز، ح، ط، ی، ک، ...)	شامل عناوین اصلی و فرعی فصل‌ها پایان‌نامه، عنوان کتاب‌نامه (یا فهرست مأخذ) و عناوین پیوست‌ها	فهرست مطالب
		در صورت وجود	فهرست جداول
		در صورت وجود	فهرست نمودارها
		در صورت وجود	فهرست اشکال
		در صورت وجود	فهرست نقشه‌ها
		اعداد ...، ۱، ۲، ۳	
	در صورت وجود		واژه‌نامه
	در صورت وجود		پیوست‌ها
	مطابق الگوهای ارائه‌شده در پایان همین دستورالعمل		فهرست منابع فارسی و انگلیسی
	در صورت وجود		فهرست نام‌ها
	به صورت تک رو تکثیر شود	بدون شماره	مطابق الگوی ارائه‌شده در پایان همین دستورالعمل
مطابق الگوی ارائه‌شده در پایان همین دستورالعمل			صفحه عنوان به زبان انگلیسی
صفحه سفید			برگ آخر

بخش دوم: شیوه نگارش

آیین نگارش پایان نامه باید مطابق روش مورد تأیید کتابخانه باشد. رعایت قواعد و مشخصات تصریح شده در این دستورالعمل الزامی است.

۲-۱ کاغذ و چاپ:

کلیه قسمت‌های پایان نامه باید روی کاغذ سفید مرغوب در ابعاد ۲۹/۷*۲۱ (کاغذ A4) تایپ شود. تمامی متن روی کاغذ به صورت **دورو** تکثیر شود (الزامی بوده و طبق بخشنامه شماره ۷۰/۱۴۳۷۹ مورخ ۹۴/۳/۵ سازمان مرکزی می باشد).

نوع قلم مورد استفاده در تمامی متن باید یکنواخت باشد. قلم فارسی بی نازنین (B Nazanin) و قلم انگلیسی (Times New Roman) بوده و اندازه فونت‌ها حتماً مطابق جدول زیر رعایت شود.

اندازه	نوع قلم	نوع متن
۱۴	B Nazanin نازک	متن فارسی
۳۶	Bold - B Titr	شماره و عنوان فصل‌ها
۱۴	Bold- B Nazanin	تیترهای اصلی
۱۴	Bold- B Nazanin	تیترهای فرعی
۱۲	Bold- B Nazanin	عنوان جدول / شکل / نمودار
۱۱	B Nazanin نازک	متن جدول
۱۰	B Nazanin نازک	پاورقی فارسی
۱۰	Times New Roman	پاورقی انگلیسی (اصطلاحات، نام‌ها و ...)
۱۳	Times New Roman-Bold	عنوان چکیده انگلیسی
۱۲	Times New Roman	متن چکیده انگلیسی
۱۴	B Nazanin نازک	فهرست منابع فارسی
۱۲	Times New Roman	فهرست منابع انگلیسی

۲-۲ فاصله گذاری و حاشیه بندی:

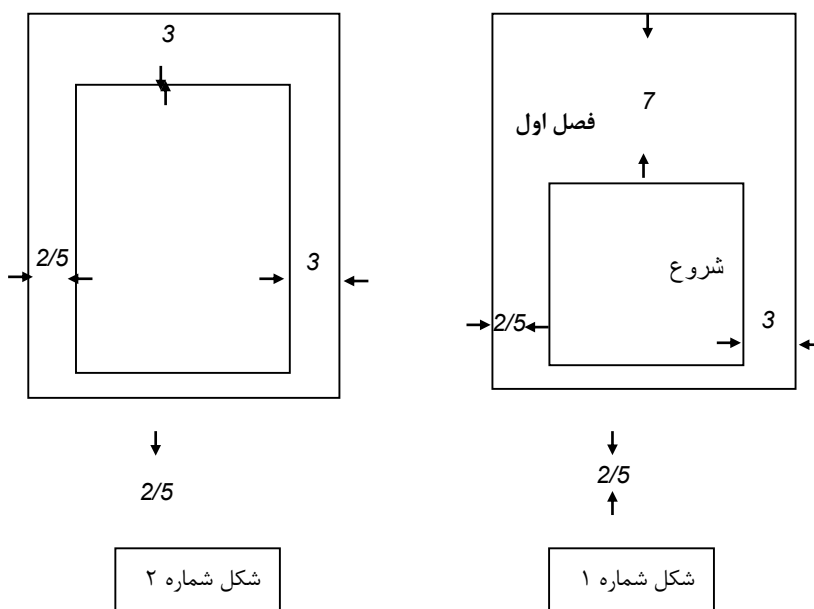
✓ فاصله سطرها در تمامی پایان نامه برابر $1/5$ سانتی متر است، اما در چکیده فاصله سطرها برابر 1 سانتی متر می باشد.

✓ حاشیه سمت راست و بالا مساوی 3 سانتی متر و حاشیه سمت چپ و پایین برابر $2/5$ سانتی متر است.

✓ در صورتی که در برخی موارد اندازه شکل ها یا جدول ها بزرگتر از فضای داخل حاشیه ها باشد، با کوچک کردن آن ها و یا با استفاده از کاغذ A3 (به صورت تاخورده) حاشیه رعایت می شود.

✓ در اولین صفحه شروع هر فصل، لازم است که متن خط اول از فاصله 7 سانتی متری از بالای صفحه کاغذ آغاز گردد (شکل شماره ۱).

✓ بقیه صفحات متن هر فصل مطابق حاشیه های معرفی شده باشد (شکل ۲).

۲-۳ شماره گذاری:

شماره گذاری صفحات مطابق جدول شماره یک رعایت شود.

✓ شماره گذاری صفحات شامل صفحه های محتوی شکل، جدول یا نمودار منابع و پیوست نیز می شود.

✓ شماره صفحه در پایین و وسط صفحه قرار می گیرد. فاصله شماره صفحه $1/5$ سانتی متر از لبه پایین است.

✓ دقت شود که صفحات عنوان فصل ها شماره گذاری نمی شوند. اما جزء شماره گذاری محسوب می گردند.

✓ بخش ها و زیر بخش ها به عدد شماره گذاری می شوند، به طوری که شماره فصل در سمت راست و شماره بخش ها بعد از آن آورده شود. به عنوان مثال:

۴-۲-۳ بیان کننده زیر بخش ۴ از بخش ۲ از فصل ۳ است.

۳-۲-۴-۱ بیان‌کننده زیر بخش ۱ از بخش ۴ از فصل ۳ است.

۲-۴ جدول‌ها و شکل‌ها:

- ✓ تمامی شکل‌ها (تصاویر، نمودارها، منحنی‌ها) و جدول‌ها باید باکیفیت مناسب تهیه شوند. به‌گونه‌ای که کپی تهیه‌شده از آن‌ها از وضوح کافی برخوردار باشد.
- ✓ تمامی شکل‌ها و جدول‌ها بایستی به ترتیب درج در هر فصل شماره‌گذاری شوند، مثلاً برای جدول‌های فصل ۲، جدول ۱-۲ و ۲-۲ و ...، برای جدول‌های فصل ۳، جدول ۱-۳ و ۲-۳ و ... ذکر شود.
- ✓ عنوان جدول‌ها در بالای آن‌ها و عنوان شکل‌ها در زیر آن‌ها ذکر می‌شود.
- ✓ چنانچه جدول یا شکلی از مرجعی آورده شده است، مرجع در عنوان جدول یا شکل ذکر می‌شود.
- ✓ لازم است به کلیه شکل‌ها و جدول‌ها در متن ارجاع شده باشد.

۲-۵ پانویس یا زیرنویس:

در صورتی که یک عبارت یا واژه نیاز به توضیح خاصی داشته باشد، توضیح را می‌توان به‌صورت زیرنویس در همان صفحه ارائه نمود. در این صورت عبارت یا واژه توسط شماره‌ای که به‌صورت کوچک در بالا و سمت چپ آن تایپ می‌شود و در زیرنویس، توضیح مربوط به آن شماره ارائه می‌شود. قلم مورد استفاده در زیرنویس با قلم متن اصلی یکسان ولی با اندازه کوچک‌تری آورده شود.

معادل انگلیسی لغات یا اصطلاحات فارسی که برای اولین بار به کار می‌رود به‌صورت زیرنویس (فقط برای یک‌بار) در صفحه مربوط درج شود (حتی‌المقدور در متن پایان‌نامه از به کار بردن واژه‌های با الفبای انگلیسی اجتناب گردد).

۲-۶ درج اسامی لاتین در متن فارسی:

همه اسامی لاتین در متن به خط فارسی و در زیرنویس به لاتین (یا به خط اصلی) با قلم Times New Roman نوشته شود.

۲-۷ روابط ریاضی و فرمول‌ها:

فرمول‌ها در هر فصل به‌طور جداگانه و به ترتیبی که در متن می‌آیند، در داخل پرانتز به عدد شماره‌گذاری می‌شوند، به‌طوری‌که شماره فصل در سمت راست و شماره فرمول بعد از آن آورده می‌شود.

طبق نمونه زیر:

$$F = ma$$

(۱-۵)

که بیان‌کننده رابطه ۵ از فصل اول است.

۲-۸ نحوه ارجاع در متن و فهرست منابع و مأخذ:

لازم است در متن به کلیه منابعی که مورد استفاده قرار می‌گیرد، اشاره شود. جهت ارجاع می‌توان از دو شیوه رایج‌تر، روش‌های ونکوور (براساس شماره‌گذاری در متن؛ منابع به ترتیب ظهور در متن شماره‌گذاری شده و در قسمت فهرست مراجع به ترتیب شماره فهرست‌بندی می‌شوند). این روش برای "رشته‌های فنی و مهندسی، علوم پایه و کشاورزی"، و روش هاروارد (به ترتیب الفبایی نام نویسنده و سال انتشار) استفاده نمود که این روش برای "رشته‌های علوم انسانی" مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۲-۸-۱ نحوه ارجاع دهی برای رشته‌های فنی و مهندسی، علوم پایه و کشاورزی (روش‌های ونکوور)

مراجع به ترتیبی که در متن می‌آیند در طول متن درون کروشه شماره‌گذاری می‌شوند ([شماره]). در این روش شماره‌گذاری برای مراجع فارسی و انگلیسی به صورت هم‌زمان و به ترتیب ارجاع در طول متن به صورت زیر برای کتاب و مقالات انجام می‌شود.

--- کتاب

نام خانوادگی، حرف اول نام مؤلف/ مترجم (ین)، نام کتاب، شماره ویرایش، ناشر و محل نشر، سال انتشار.

مثال

[۱] محمدی، محمد، فرهنگ اصطلاحات مهندسی، چاپ اول، تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۶۶.

[۲] Kantz, H., Schreiber, T., *Nonlinear Time Series Analysis*, 2nd ed., Cambridge, Cambridge University Press, 2004

--- مقالات

نام خانوادگی، حرف اول نام مؤلف، "عنوان مقاله"، نام نشریه، شماره مجلد و شماره نشریه، صفحات از ... تا ...، سال انتشار.

مثال:

[۳] مهدوی نسب، ه "ارتقاء مقاومت تخمین حرکت در برابر نویز و اختلالات شدت روشنایی در دنباله تصاویر دیجیتال"، الکترونیک و قدرت، سال اول، شماره ۱، ص ۴۵-۵۰، ۱۳۹۰.

[4] Ebrahimi, R. Abbasi, M.H.Saidi, A, "Mechanochemical effects on the molybdenite roasting kinetics", *Chemical Engineering Journal*, No. 121, pp. 65-71, 2006.

۲-۸-۲ نحوه ارجاع دهی برای رشته‌های علوم انسانی (روش هاروارد)

در این روش ذکر منبع با ارجاع به نام نویسنده و سال انتشار آن است. برای مثال؛ (منصوری، ۱۳۸۷). در پایان، مراجع به ترتیب حروف الفبای نام نویسنده به صورت زیر در فهرست منابع ذکر می‌شوند.

--- کتاب

نام خانوادگی، نام مؤلف/ مترجم (ین)، (سال انتشار). نام کتاب، نوبت چاپ/ ویرایش. محل نشر: ناشر

مثال:

- منصوری، محمد. (۱۳۸۷). *روش‌های تحقیق در علوم انسانی و تربیتی*، چاپ دوم. تهران: انتشارات پیام

- Hemingway, E., 2003. *Better Reading French: a Reader and Guide to Improving your Understanding of Written French*. Chicago: McGraw-Hill.

--- مقالات

نام خانوادگی، حرف اول نام مؤلف. عنوان مقاله، نام نشریه، شماره مجلد و شماره نشریه، صفحات از ... تا ...، سال انتشار.

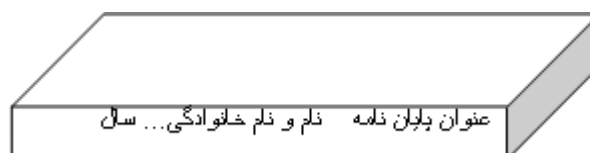
مثال:

محمدی، ب. تأثیر ماهواره بر تربیت فرزندان، ماهنامه رشد کودک، شماره ۷۴، ص ۴۰-۴۵، ۱۳۹۲.

Ebrahimi, R. Abbasi, M.H.Saidi, A, Mechanochemical effects on the molybdenite roasting kinetics, *Chemical Engineering Journal*, No. 121, pp. 65-71, 2006.

۲-۹ مشخصات جلد پایان‌نامه:

- ✓ جنس جلد از مقوا با ضخامت ۲ تا ۳ میلی‌متر باروکش چرم مصنوعی (گالینگور) می‌باشد.
- ✓ رنگ جلد برای تمامی رشته‌های تحصیلی باید یکسان باشد. (سرمه‌ای تیره و ساده)
- ✓ قطع جلد نیم سانتی‌متر بزرگ‌تر از قطع کاغذ باشد.
- ✓ نوشته‌های روی جلد به صورت زرکوب چاپ گردد.
- ✓ در قسمت عطف، عنوان پایان‌نامه، نام نویسنده و سال، به صورت زرکوب درج گردد.

بخش سوم: نمونه صفحات پایان نامه:

۱-۳ نمونه صفحه عنوان فارسی و روی جلد

دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز

پایان نامه (یا رساله) برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (یا دکتری)

رشته: عنوان رشته تحصیل در اینجا نوشته شود

گرایش: عنوان گرایش رشته تحصیل در اینجا نوشته شود

عنوان:

عنوان پایان نامه در اینجا نوشته شود

نگارنده:

نام کامل نویسنده در اینجا نوشته شود

استاد/اساتید راهنما:

نام کامل استاد یا اساتید راهنما در اینجا نوشته شود

استاد/اساتید مشاور:

نام کامل استاد یا اساتید مشاور در اینجا نوشته شود

ماه و سال

**Islamic Azad University
Ahvaz Branch**

A thesis (or A Dissertation) submitted in partial fulfillment of the
requirement for the M.Sc. degree (or Ph.D. degree)

Subject:
(Thesis Title)

By:
(Author Name)

Supervisor:
(Supervisor Name)

Advised:
(Adviser Name)

Month and Year

چکیده

نام خانوادگی:		نام:	شماره دانشجویی:
عنوان پایان نامه:			
استاد/ اساتید راهنما:			
استاد/ اساتید مشاور:			
درجه تحصیلی:		رشته:	گرایش:
دانشگاه:		دانشکده:	گروه:
تاریخ فارغ التحصیلی:		تعداد صفحه:	
کلیدواژه‌ها:			
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; transform: rotate(-30deg); display: inline-block;"> <p>در صورت لزوم، متن چکیده می تواند دو صفحه باشد.</p> </div>			

Abstract

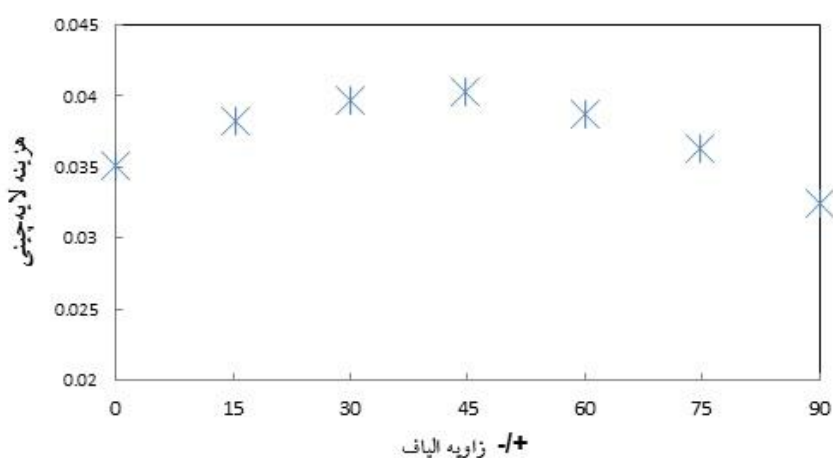
Surname:	Name:
Title:	
Supervisor/s:	
Advisor/s:	
Degree:	
University:	
Faculty:	Department:
Graduating Date:	Number of Pages:
Keywords:	
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; transform: rotate(-30deg); display: inline-block;"> <p>در صورت لزوم، متن چکیده می تواند دو صفحه باشد.</p> </div>	

۳-۵ الگوی درج جدول:

جدول ۴-۱: هزینه مربوط به زاویه الیاف [۱۰]

زاویه الیاف	.	± 15	± 30	± 45	± 60	± 75	۹۰
C_L	۰/۰۳۵	۰/۰۳۷۹	۰/۰۳۹۸	۰/۰۴۰۴	۰/۰۳۹	۰/۰۳۶۴	۰/۰۳۲۸

۳-۶ الگوی درج شکل:

شکل ۴-۳: هزینه مربوط به زاویه الیاف [۱۰]

بخش چهارم: مشخصات نسخه الکترونیکی پایان نامه:

دانشجو موظف است علاوه بر یک نسخه چاپی از پایان نامه خود، یک نسخه الکترونیکی (CD) شامل متن کامل پایان نامه، در قالب واژه پرداز **Word 2010**، و عیناً منطبق با نسخه چاپی نهایی که استاد راهنما و داوران آن را تأیید کرده‌اند، بر روی یک سی دی به کتابخانه دانشکده مربوطه تحویل نماید.

تذکر بسیار مهم:

خواهشمند است قبل از تهیه نسخه چاپی پایان نامه، جهت صحت فایل پایان نامه و رفع اشکالات احتمالی به کتابخانه دانشکده مراجعه نموده و سپس نسبت به چاپ و صحافی اقدام نمایید.